

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 19555
Tarih : 22-09-2021

52508

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez **ORHAN İŞİK**

Van Milletvekili

Türkiye’de gözaltında işkence ve ölüm vakalarının ülkeyi anti demokratik ve hukuk dışı bir konuma sürüklediği 1990’lı yıllardaki uygulamalardan bilinmektedir. Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın (TİHV) verilerine göre 1980-2000 arasında Türkiye’de 757 kişi gözaltında kayboldu, binlercesi işkence ve kötü muameleye maruz kaldı. Türkiye’de gözaltında kayıp ve işkence iddiaları güncel bir adalet meselesi olarak hep gündemde kalmış ve birçok vaka hala aydınlığa kavuşturulmamış ve failler yargılanmamıştır. Halen keyfi bir şekilde insanların kaçırıldığı, işkence ve tehditle sorgulandığı hukuk dışı vakalar yaşanmaktadır. Hukuk dışı ve keyfi gözaltıların önlenmesi, gözaltında işkence ve keyfi müdahalenin azaltılması, gözaltında yaşam hakkını tehdit eden bu ve benzeri vakaların önüne geçilmesi için TBMM ve bünyesindeki yetkili kurul ve komisyonlar görevini yerine getirmelidir. İnsan haklarının korunması anayasada ifade edilen hukuk devleti ilkesinin en temel şartıdır. Bu bağlamda her faili meçhul işkence vakası hukuk devleti ve adalet ilkesinin aşınmasını hızlandırmıştır.

11 Eylül 2020 tarihinde Çatak’ta; 7 çocuk babası Servet Turgut (55) ve 8 çocuk babası Osman Şiban (50), askerler tarafından gözaltına alındıktan sonra 2 gün kendilerinden haber alınamamıştır. 11 Eylül’de köye gelen askerler, köylülerin gözü önünde, hiçbir açıklama yapmadan bu iki “yurttaş” kaçırmış ve helikopterle mezradan götürüldükten sonra kendilerinden haber alınmayan iki “yurttaşın”, ağır bir işkenceye maruz kaldığı, Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nin yoğun bakım ünitesinde tedavi altında oldukları ortaya çıktı. Tarlalarında ot biçerken hiçbir gerekçe sunulmadan, avukatlarına ve ailelerine bilgi verilmeden “üniformalı kişilerce” gözaltına alındıkları iddia edilen yurttaşlara, helikopterde işkence yapıldığı, yurttaşların helikopterden atıldığı resmi hastane raporları ve görgü tanıklarının beyanları ile açığa çıktı. Yoğun bakım ünitesinde tedavileri sürerken Servet Turgut 30 Eylül 2020 tarihinde yaşamını yitirdi. Doktor raporu ile işkence gördükleri açığa çıkan bu kişilere işkence uygulayan kamu görevlileri hakkında herhangi bir işlemin yapılıp yapılmadığı, bu işkencecilerin hala kamu görevi icra edip etmedikleri, tutuklanıp tutuklandıkları kamuoyunca bilinmemektedir. Soruşturmanın etkin yürütülmediği ve işkence uygulayanların cezasız bırakıldığına ilişkin algı toplumsal vicdanı yaralamaktadır. Hukuk devletinin tüm ilkelerine, mevcut anayasal düzene, yasalara ve yaşam hakkına karşı bu menfur saldırının nedenlerinin açığa çıkarılması, benzer saldırılara yol açan yapısal nedenlerin önlenmesi, işkence iddialarının etkin soruşturulması ve işkence faillerinin cezasız kalmaması için etkin kamuoyu ve yargı süreçlerinin işletilmesi ve bu kapsamda tedbirlerin alınması gereklidir.

52508

Bu bağlamda;

- 1) Servet Turgut'a işkence edilerek ölümüne yol açılması ve Osman Şiban'a işkence edilmesi nedeniyle devam eden bir yargılama, soruşturma ve kovuşturma mevcut mudur? Bu soruşturma kapsamında görevden uzaklaştırılan veya tutuklanan bir kamu görevlisi sayısı kaçtır?
- 2) Gözaltında işkence ile ölüme sebebiyet veren kamu görevlileri halen kamu görevine devam etmekte midir?
- 3) Türkiye'de işkenceyi önleme mevzuatının yetersiz kalmaması ve uygulanması için bir çalışma yürütecek misiniz?
- 4) Son 5 yıl içerisinde işkence suçu işlediği için görevden alınan, yargılanan, tutuklanan ve hüküm giyen güvenlik gücü sayısı kaçtır?
- 5) 1980-2021 yılları arasında gözaltına alındıktan sonra öldürülen, ağır yaralanan veya kaybolan "yurttaş" sayısı kaçtır?
- 6) Gözaltında kaybedilme ve gözaltında işkence uygulamalarına son verilmesi için Bakanlığınızın sorumluluğunu yerine getirecek misiniz?
- 7) İşkence işleyen kamu görevlilerinin cezasız kaldığına ilişkin görüşlere dair bakanlığınızın bir araştırması mevcut mudur?
- 8) Servet Turgut'un işkence sonucu öldürülmesine dair siyaseten sorumlu olduğunuz göz önünde bulundurulursa istifa etmeyi düşünüyor musunuz?